

Forumul Judecătorilor din România: Proiectul depus la Camera Deputaților, astfel cum a fost amendat, riscă să transforme Codul penal într-un instrument de instaurare a groazei în magistratură

Asociația Forumul Judecătorilor din România și-a exprimat ferm dezacordul și îngrijorarea în legătură cu proiectele legislative de modificare a Codului penal și Codului de procedură penală aflate în dezbatere publică, al căror conținut reprezintă neîndoiește o involuție în crearea unui sistem de justiție penală modern și adaptat noilor realități sociale, precum și o denaturare a scopului procesului penal și a politicii penale a statului, fiind evidentă schimbarea de paradigmă de la o justiție penală care protejează victimele infracțiunii la un nou concept care plasează inculpatul într-o poziție privilegiată.¹

Zilele trecute, asociația remarcă și faptul că există riscul ca textul inițial prezentat să fie completat cu texte noi, necunoscute, care nu sunt prezentate corpului magistraților și față de care nu va exista o consultare reală.²

Amendamentele depuse la proiectul de modificare a Codului penal confirmă pe deplin această temere, iar adoptarea lor riscă să transforme Codul penal într-un instrument de instaurare a groazei în magistratură.

Astfel, în rândul amendamentelor propuse³ se numără, între altele, și cele care privesc introducerea a două noi articole (art.280¹ și 280²), având următorul cuprins:

„Art.280¹ Reaua credință

Fapta judecătorului sau procurorului care, cu intenție, încalcă normele de drept material ori procesual sau nu respectă deciziile Curții Constituționale, a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii ori a hotărârilor prealabile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a deciziilor Curții Constituționale, a Hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, a Hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, în măsura în care au fost invocate de către părți, urmărind sau acceptând vătămarea sau,

---

¹ A se vedea pagina web <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/archives/3198> [consultată ultima dată la 8 mai 2018].

² A se vedea pagina web <http://www.forumuljudecatorilor.ro/index.php/asociația-fjr/comunicate/03-05-2018-forumul-judecatorilor-din-romania-stantele-judecatoresti-si-parchetele-resping-modificarile-esentiale-din-proiectele-depuse-la-camera-deputatilor-privind-codul-penal-codul-de-procedura> [consultată ultima dată la 8 mai 2018].

³ A se vedea pagina web http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2018-05-7-22433633-0-tabel-lucru-amendamente.pdf [consultată ultima dată la 8 mai 2018]. **Textele sunt redatate întocmai, cu toate repetițiile și erorile de redactare existente.**

după caz, favorizarea intereselor unor persoane fizice sau juridice, se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

Art.280² Grava neglijență

Fapta judecătorului sau procurorului care, din culpă, nesocotește, neîndoielnic, normele de drept material ori procesual sau deciziile Curții Constituționale, a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea recursurilor în interesul legii ori a hotărârilor prealabile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a deciziilor Curții Constituționale, a Hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, a Hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, în măsura în care au fost invocate de către părți, iar prin aceasta se produce o vătămare sau favorizare, a intereselor unor persoane fizice sau juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.”

Textele nou propuse reprezintă o încercare surprinzătoare și nemaiîntâlnită de a intimida judecătorii și procurorii din România, prin transformarea unor abateri disciplinare cu grad de pericol social redus în infracțiuni cu pedepse având limite apropiate de cele prevăzute pentru infracțiunea de omor, mult mai mari decât cele adoptate de legiuitor, spre exemplu, pentru furtul calificat, uciderea din culpă, proxenetismul, tâlhăria și pirateria, infracțiunile de corupție etc.

Pe această cale, magistrații judecători și procurori, cărora prezumția de bună credință în exercitarea funcției nu li se mai recunoaște, sunt considerați *ab initio* un fenomen infracțional extrem de periculos, fapt care nu poate fi compatibil cu standardele unui stat de drept, cu normele minimale acceptate de Consiliul Europei și cu standardele Uniunii Europene.

Comisia de la Veneția arată că imunitatea nu ar trebui să se extindă la actele de corupție sau cele frauduloase desfășurate de un judecător.⁴ Totuși, faptul că un judecător a ales, în mod conștient, să nu urmeze standardele stabilite jurisprudential nu ar trebui să devină în sine un motiv pentru tragerea la răspundere personală. Prin urmare, simpla interpretare a dreptului, stabilirea faptelor sau cântărirea probelor efectuate de judecători pentru a soluționa cauzele repartizate lor nu ar trebui să conducă la tragerea la răspundere civilă, penală sau disciplinară, chiar și în cazul unei neglijențe obișnuite.⁵ **Judecătorii ar trebui trași la răspundere doar în cazul unei „rezistențe refractare împotriva unei practici stabilite care conduce la o răsturnare repetată a situației în cauzele pentru care există o jurisprudență bine-stabilită și clară”.⁶**

Pentru a nu corupe independența judecătorilor, răspunderea penală în exercițiul unei funcții judiciare ar trebui să fie rezervată doar pentru cele mai grave cazuri și să nu fie aplicată în cazul erorilor lipsite de intenție. Dacă judecătorii ar fi fost trași la răspunderea penală pentru erorile lipsite de intenție comise în

---

⁴ A se vedea Comisia de la Veneția, CDL-AD (2008)039, *Aviz cu privire la proiectul de revizuire a Legii constituționale privind statutul judecătorilor din Kirgizstan*, par.248.

⁵ A se vedea Comisia de la Veneția, CDL-AD(2013)005-e, *Aviz cu privire la proiectul de revizuire a Legilor justiției din Serbia*, par.22.

⁶ A se vedea Comisia de la Veneția, CDL-AD(2015)042, *Aviz cu privire la Legile răspunderii disciplinare și evaluarea judecătorilor din fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei*, par.47.

exercițiul funcției lor judiciare, acest fapt ar putea periclita atât imparțialitatea, cât și independența lor. Imparțialitatea judecătorilor va fi pusă în pericol, de vreme ce amenințarea aplicării sancțiunilor poate afecta, în mod involuntar, judecata. Independența judecătorilor va fi pusă în pericol, de vreme ce răspunderea penală pentru erorile comise fără intenție va vulnerabiliza puterea judecătorească în fața ingerinței puterii executive.⁷

Reglementările privind răspunderea judecătorilor pot fi utilizate abuziv pentru a exercita o presiune nepotrivită asupra judecătorilor, atunci când aceștia decid cauze și subminează, astfel, independența și imparțialitatea lor. De asemenea, funcționarea doctrinei instrumentului viu a CEDO, care răspunde evoluțiilor societății, poate face dificilă prezicerea soluțiilor Curții Europene a Drepturilor Omului de instanțele naționale.⁸

Astfel, în cele mai represive sisteme naționale referitoare la răspunderea magistraților, astfel de fapte sunt încadrate cel mult în ilicitul disciplinar. Spre exemplu, în **Spania**, Legea organică a puterii judiciare nr. 6/1985 stabilește, în art. 417, că reprezintă abateri disciplinare foarte grave neglijența sau întârzierea nejustificată și repetată în soluționarea cauzelor sau în oricare din competențele sale, precum și ignoranța nescuzabilă în îndeplinirea funcțiilor judiciare. În **Italia**, Decretul legislativ nr. 109 din 23 februarie 2006 privind răspunderea magistraților califică în art. 3 drept abateri disciplinare grava încălcare a legii determinată de ignoranță sau de o neglijență nescuzabilă, denaturarea faptelor determinată de neglijență nescuzabilă, pronunțarea unor hotărâri lipsite de orice bază procesuală sau care au la bază eroare macroscopică sau o neglijență gravă și nescuzabilă.

Nicăieri în Uniunea Europeană, nerespectarea hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene nu reprezintă *ab initio* infracțiune. Dimpotrivă, sunt suficiente cazuri în care jurisprudența CJUE poate veni în coliziune cu jurisprudența CEDO,⁹ în care jurisprudența tribunalului constituțional național poate ignora hotărârile CJUE sau CEDO, nemaivorbind de revirimentul jurisprudențial care permite evoluția dreptului, sistem de reguli care nu este ancorat în preistorie sau antichitate, ci evoluează odată cu societatea umană.

Raportul Comisiei Europene din cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la 15 noiembrie 2017, confirmă faptul că „provocările la adresa independenței sistemului judiciar din România reprezintă o serioasă sursă de îngrijorare pentru Uniunea Europeană”.

Soluțiile legislative promovate sunt cu atât mai periculoase cu cât România se confruntă cu o profundă instabilitate legislativă, astfel încât incriminarea ca infracțiuni a

---

⁷ A se vedea Comisia de la Veneția, CDL-AD(2016)015-e, Republica Moldova - *Opinie amicus curiae pentru Curtea Constituțională privind dreptul de regres al statului împotriva judecătorilor (articolul 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015)*, par.38.

⁸ A se vedea Comisia de la Veneția, CDL-AD(2016)015-e, Republica Moldova - *Opinie amicus curiae pentru Curtea Constituțională privind dreptul de regres al statului împotriva judecătorilor (articolul 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015)*, par.80.

⁹ Acordul privind aderarea Uniunii Europene la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu a fost considerat compatibil cu articolul 6 alineatul (2) TUE și nici cu Protocolul nr. 8 cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. A se vedea CJUE, Avizul 2/13 din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454.

unor conduite remarcate în procesul de aplicare și de interpretare a legii va atrage după sine riscul refuzului de soluționare a acelor cauze în care problemele dificile de drept sunt insuficient lămurite, generând dispute chiar în rândul profesioniștilor și neconcordanțe jurisprudențiale. În asemenea condiții, riscul unor condamnări cu închisoarea de până la 15 ani pentru pronunțarea unei singure hotărâri judecătorești, inclusiv din culpă sau pe fond de surmenaj, va genera haos și groază în magistratură.

Refuzul de asumare a responsabilității asupra soluției va fi generat, în acest fel, și de multitudinea instrumentelor legislative consacrate la nivel european, unele concurente, iar altele divergente, precum și de continua lor transformare, actualizare.

O consecință a acestor soluții legislative o va constitui și grevarea nejustificată a unor instanțe naționale și supranaționale cu diferite întrebări care să constituie în final sursa unor posibile răspunsuri la problemele de drept ridicate, aspect ce va influența termenul rezonabil de soluționare a cauzelor. Inutil de reamintit că, în contextul prefacerilor legislative foarte dinamice, există și posibilitatea ca, în absența unor norme juridice clare și previzibile, instanțele de judecată să apeleze la soluții de compromis, riscul rejudecărilor repetate în cauzele cu un grad însemnat de complexitate fiind real.

În actualul context, Asociația Forumul Judecătorilor din România solicită încă o dată cu fermitate Președintelui României, Președintelui Senatului și Președintelui Camerei Deputaților consultarea *Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția)* asupra unor aspecte curente vizând modificarea în România a Codului penal, Codului de procedură penală și Codului de procedură civilă, precum și unele aspecte conexe.¹⁰ De asemenea, este necesară suspendarea dezbaterilor Comisiei speciale comune până la data primirii Avizului Comisiei de la Veneția.

Procesul de legiferare cu nesocotirea vădită a principiilor statului de drept, a statutului magistraturii și a regulilor de transparență ce trebuie să caracterizeze procesul de consultare publică nu reprezintă o dovadă a celui echilibru, necesar a fi găsit între independența și responsabilitatea judecătorilor, cu respectarea dispozițiilor constituționale în materie și a angajamentelor pe care România și le-a asumat prin tratatele la care este parte, ci un demers care riscă să compromită definitiv firava democrație instaurată în România după evenimentele sângeroase din decembrie 1989.

judecător Dragoș Călin, Curtea de Apel București, co-președinte
 judecător Anca Codreanu, Tribunalul Brașov, co-președinte

București, 8 mai 2018

---

¹⁰ A se vedea paginile web <http://www.forumuljudecatorilor.ro/wp-content/uploads/Solicitare-catre-Parlamentul-Romaniei-sesizare-Comisia-de-la-Venetia-CP-CPP-CPC.pdf> și <http://www.forumuljudecatorilor.ro/wp-content/uploads/Solicitare-catre-Președintele-Romaniei-sesizare-Comisia-de-la-Venetia-CP-CPP-CPC.pdf> [consultate ultima dată la 8 mai 2018].